

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-139>

УДК 336.1

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

FINANCIAL INSTRUMENTS FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY UNDER CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATIONS AND MACROECONOMIC INSTABILITY

Демчишак Назар Богданович

доктор економічних наук, професор, професор кафедри,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6852-7405>

Білецький Андрій Богданович

аспірант,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1562-0163>

Demchyshak Nazar, Biletskyi Andrii

Ivan Franko National University of Lviv

У статті досліджено роль фінансових інструментів у забезпеченні розвитку економіки України в умовах цифрової трансформації та макроекономічної нестабільності. Узагальнено теоретичні підходи до трактування цифровізації як чинника модернізації системи управління економічними процесами. Проаналізовано основні прояви макроекономічної нестабільності в Україні, зокрема вплив воєнних ризиків та обмеження для інноваційного підприємництва. Особливу увагу приділено бюджетним і податковим інструментам державної політики. На основі аналізу позицій України у міжнародних рейтингах обґрунтовано, що впровадження цифрових технологій формує нову модель управління, засновану на прозорості та взаємодії держави й бізнесу. Визначено перспективи підвищення ефективності використання фінансового інструментарію в контексті післявоєнного відновлення економіки.

Ключові слова: управління, розвиток економіки, цифровізація, фінансові інструменти, макроекономічна нестабільність, бюджетні інструменти, податкові інструменти, цифрова трансформація.

The article addresses the issue of ensuring sustainable economic development of Ukraine in the context of accelerating digital transformations and persistent macroeconomic instability, which has been significantly intensified by war-related challenges, structural imbalances, and global economic uncertainty. The relevance of the research is determined by the growing need to adapt financial policy instruments to new economic conditions, where digital technologies increasingly influence the effectiveness of public governance and economic resilience. The purpose of the article is to substantiate the role of financial instruments in managing Ukraine's economic development under conditions of digitalization and macroeconomic instability, as well as to identify key directions for enhancing their effectiveness. The methodological basis of the study includes general scientific and special economic methods, such as analysis and synthesis, comparison, systematization, and structural analysis, which made it possible to assess the interaction between financial instruments and digital transformation processes. The research also applies an analytical approach to identifying the main sources of macroeconomic instability and evaluating their impact on the functioning of fiscal, tax, and investment mechanisms. The results of the study demonstrate that digitalization significantly transforms traditional financial instruments, increasing their transparency, flexibility, and efficiency. It is substantiated that the integration of digital technologies into fiscal and tax policy contributes to improved resource allocation, reduction of administrative barriers, and strengthening of financial stability. The research confirms that fintech solutions and digital platforms enhance financial inclusion and support innovative entrepreneurship, which becomes particularly important under conditions of economic shocks and limited investment resources. The practical

value of the article lies in the possibility of applying its conclusions in the development of state financial policy, particularly in designing digital solutions aimed at improving fiscal management, stimulating innovative business activity, and supporting post-war economic recovery. The findings can be used by public authorities, and researchers as a basis for further improvement of financial regulation mechanisms in the digital economy.

Keywords: management, economic development, digitalization, financial instruments, macroeconomic instability, budgetary instruments, tax instruments, digital transformation.

Постановка проблеми. Сучасна економіка України перебуває у стані структурної трансформації, спричиненої впливом цифровізації та чинників макроекономічної нестабільності. З одного боку, діджиталізація створює нові можливості для зростання прозорості та інноваційності фінансової системи, з іншого – війна, інфляційні ризики, боргове навантаження та валютні коливання формують невизначене середовище для розвитку. У цих умовах особливого значення набуває пошук ефективних фінансових інструментів управління, здатних забезпечити одночасно технологічну модернізацію й економічну стійкість, зокрема зважаючи на необхідність післявоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової трансформації та фінансової стабільності розглядається у працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників, а також експертами міжнародних організацій. У документах ОЕСР (OECD) цифровізація визначається як процес глибокої інтеграції технологій у всі сфери економіки, що змінює її структуру та способи управління [20]. Аналіз сучасних наукових праць та аналітичних звітів підтверджує стратегічне значення цифрової трансформації для української економіки, особливо в умовах війни та потреби відновлення країни. Дослідники М. Акулюшина, А. Ісламова та В. Біюк [1, с. 37-38] підкреслюють, що розвиток цифрової економіки є одним із ключових напрямів прогресу для України, зокрема в контексті її євроінтеграційних прагнень. Учені звертають увагу на потребу модернізації цифрової інфраструктури та впровадження інноваційних платформ для підвищення ефективності державного управління й підтримки бізнес-середовища. У свою чергу, В. Хаустова, Є. Крячко та Д. Бондаренко [16] зосереджують увагу на аналізі позицій України у міжнародних рейтингах цифровізації, що дозволяє оцінити динаміку її цифрового розвитку у глобальному контексті.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових пошуків, недостатньо вивченими залишаються питання взаємозв'язку між цифровою трансформацією та макроеконо-

мічною стабільністю, зокрема вплив фінансових технологій на формування нової моделі державної фінансової політики. Також малодослідженими є механізми адаптації фінансових інструментів до умов воєнної економіки, питання кіберризиків та нерівномірності цифрового розвитку регіонів. Потребує подальшого аналізу ефективність державних програм підтримки цифрового бізнесу (зокрема «Дія.City») у контексті їхнього впливу на стійкість економічного зростання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування ролі фінансових інструментів в управлінні розвитком економіки України в реаліях цифрових трансформацій та макроекономічної нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах цифровізація стала ключовим фактором соціально-економічного розвитку та конкурентоспроможності. У науковій літературі та міжнародних документах існує кілька підходів до трактування цього поняття. Так, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) розглядає цифровізацію як процес інтеграції цифрових технологій у всі сфери економіки та суспільства, який змінює способи виробництва, споживання, комунікації та управління. Цифрова економіка, за визначенням ОЕСР – це економіка, що базується на цифрових знаннях, технологіях та інфраструктурі, де дані стають основним виробничим ресурсом поряд із працею та капіталом [20].

Вітчизняними науковцями цифрова економіка розглядається як сукупність відносин, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів і послуг, створених на основі використання цифрових технологій, даних і знань [8].

Тобто цифровізацію можна розглядати як процес, а цифрову економіку як результат цього процесу. У цьому контексті цифровізація – це впровадження технологій (електронний документообіг, онлайн-платежі, автоматизація виробництва) та, що важливо, якісні зміни у функціонуванні економіки, коли цифрові рішення стають не допоміжним, а визначальним чинником для більшості суб'єктів економічних відносин. Вважаємо, розуміння

цифровізації лише як оцифрування процесів є помилковим, більшою мірою йдеться про перехід до нової моделі управління, ведення бізнесу тощо.

Цифровізація суттєво змінює архітектуру фінансової системи, трансформуючи традиційні підходи до управління фінансовими потоками. Банківський сектор дедалі активніше переходить до цифрових моделей обслуговування, у межах яких фізичні відділення втрачають значення, а фінансові операції здійснюються онлайн. Діяльність таких фінансових установ, як Monobank та Revolut, демонструє зниження операційних витрат, розширення клієнтської бази та зростання конкуренції у фінансовому секторі.

Водночас цифровізація охоплює сферу публічних фінансів. Запровадження електронних платформ публічних закупівель, відкритих державних реєстрів та систем електронного моніторингу підвищує прозорість фінансових потоків, знижує корупційні ризики та сприяє зростанню ефективності державного управління. Це, своєю чергою, розширює можливості контролю за діяльністю органів влади і управління.

Суттєві зміни відбуваються також у податковій системі, де, наприклад, використання електронного документообігу, електронного кабінету платника податків та інших цифрових інструментів підвищує ефективність податкового адміністрування в Україні. Крім того, цифровізація формує підґрунтя для нових підходів до оподаткування, зокрема щодо податку на цифрові послуги (Digital Services Tax), концепція якого активно обговорюється в межах ЄС та поступово інтегрується у глобальний науково-прикладний дискурс.

Вагому роль у цифровій трансформації фінансової системи відіграють інвестиційні інструменти, які завдяки цифровим технологіям стають більш доступними та гнучкими. Краудфандингові й краудінвестингові платформи, токенизація активів та електронні біржі розширюють можливості залучення капіталу, насамперед для стартапів і малого бізнесу. Фінтех-компанії активно застосовують блокчейн, смарт-контракти та штучний інтелект для оцінки ризиків, управління портфелями та автоматизації транзакцій, що підвищує відкритість фінансових ринків, водночас створюючи нові виклики для регуляторної політики.

Цифровізація впливає на монетарну сферу, де розвиток цифрових валют центральних банків відкриває додаткові можливості для зміцнення фінансової стабільності та під-

вищення ефективності грошово-кредитного регулювання. В Україні Національний банк реалізує проєкт е-гривні, який має потенціал оптимізувати платіжні процеси, зменшити транзакційні витрати та посилити контроль за грошовими потоками.

Паралельно з цифровими трансформаціями економіка України функціонує в умовах макроекономічної нестабільності. Вона проявляється у значних коливаннях ключових макроекономічних показників, зниженні прогнозованості економічних процесів та зростанні вразливості до внутрішніх і зовнішніх чинників в умовах війни. Основними чинниками такої нестабільності є інфляційний тиск, зростання державного боргу, валютні коливання, воєнні ризики та енергетична нестабільність.

Війна виступає ключовим фактором невизначеності, спричиняючи руйнування інфраструктури, скорочення виробництва, відтік робочої сили та зростання бюджетних витрат на оборону. Це суттєво обмежує потенціал довгострокового економічного зростання та ускладнює процеси відновлення економіки, у тому числі в післявоєнний період.

Таким чином, макроекономічна нестабільність в Україні має комплексний характер, поєднуючи традиційні економічні дисбаланси з новими ризиками, зумовленими цифровою трансформацією. За цих умов ключовим завданням державної фінансової політики є досягнення балансу між технологічним оновленням і фінансовою стійкістю, що визначатиме здатність економіки до відновлення та переходу до стійкої моделі зростання.

Одним із ключових показників, що найбільш комплексно відображає стан національної економіки, є ВВП. Саме він узагальнює динаміку виробництва товарів і послуг, рівень споживання, інвестицій та зовнішньоекономічних потоків, показує реальний масштаб економічної активності. Для аналізу макроекономічної стабільності ВВП є базовим індикатором, адже його зміни безпосередньо відображають ефективність фіскальної, монетарної та інвестиційної політики держави. Так, період 2020–2024 років для України є показовим, оскільки він охоплює одразу кілька кризових фаз, зокрема наслідки пандемії COVID-19, початок повномасштабної війни, а також етап поступового відновлення економіки у 2023–2024 рр. Динаміка ВВП за ці роки дає змогу оцінити не лише масштаб шоку, а й стійкість національної економіки до надзвичайних викликів також в період активної цифрової трансформації (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка ВВП України у 2020–2024 рр.

Рік	Номінальний ВВП (млн грн, у фактичних цінах)	Реальний ВВП (млн грн, у цінах попереднього року)	Темп приросту номінального ВВП, % до попереднього року
2020	4 194 102	3 818 456	–
2021	5 459 574	4 363 582	30,2
2022	5 191 028	3 865 780	–4,9
2023	6 537 825	5 518 062	25,9
2024	7 658 659	6 821 088	17,1

Джерело: сформовано авторами на основі [11]

За результатами аналізу даних у табл. 1 видно, що у 2021 р. спостерігалось суттєве зростання номінального та реального ВВП, що відображає поступове відновлення економічної активності після кризових явищ попереднього періоду (зокрема після пандемії) та активізацію фінансово-економічних інструментів державного регулювання. Зростання номінального ВВП на 30,2 % у 2021 р. свідчить про розширення бюджетних можливостей держави, зокрема щодо фінансування соціально-економічних програм і підтримки інвестиційної діяльності.

Водночас у 2022 р. зафіксовано зниження номінального та реального ВВП, що відобразило різке погіршення макроекономічної ситуації внаслідок воєнних дій, порушення виробничих ланцюгів, скорочення інвестиційної активності та зростання інфляційного тиску. Від'ємний темп приросту номінального ВВП (–4,9 %) засвідчив обмеженість традиційних фінансових інструментів у стабілізації економічного розвитку в умовах високої невизначеності та потребу в їх адаптації до нових викликів.

Починаючи з 2023 р., економіка України демонструє відновлювальну динаміку, що підтверджується зростанням як номінального, так і реального ВВП. Позитивні темпи приросту у 2023–2024 рр. значною мірою зумовлені активізацією фіскальних та інвестиційних інструментів, розширенням міжнародної фінансової підтримки, опосередковано також впровадженням цифрових рішень у сфері державних фінансів і управління економічними процесами. Цифрова трансформація фінансової системи сприяла підвищенню прозорості бюджетних операцій, удосконаленню податкового адміністрування та оптимізації розподілу фінансових ресурсів.

У контексті діджиталізації ці тенденції мають подвійне значення. З одного боку, цифровізація стає інструментом підвищення продуктивності та ефективності державного управління й бізнес-процесів. З іншого – рівень цифрової зрілості економіки безпосередньо впливає на її стійкість до кризових явищ. Певну позитивну динаміку показників ВВП у останні роки можна частково пояснити активним розвитком електронних сервісів, цифрових платформ і технологічних рішень, що сприяли більш прозорому управлінню ресурсами та розширенню можливостей для малого й середнього бізнесу.

У свою чергу детальніше проаналізуємо тренди цифрових трансформацій в Україні, враховуючи міжнародні експертні оцінки у різних рейтингах. Так Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index, GII) оцінює рівень інноваційного розвитку країн, зокрема такі складові як інституційне середовище, людський капітал, дослідження, інфраструктура, розвиток ринку, технологічна продукція (інформація щодо України конкретизована у табл. 2).

Таблиця 2

Позиції України у Глобальному індексі інновацій

Рік	Позиція України	Зміна позицій (до попереднього року)
2020	45 місце	–
2021	49 місце	–4
2022	57 місце	–8
2023	55 місце	+2
2024	60 місце	–5

Джерело: сформовано авторами на основі [24]

Аналіз динаміки позицій України у Глобальному індексі інновацій (табл. 2) засвідчує загальну тенденцію до їх погіршення упродовж 2020–2024 рр. Україна опустилася з 45-го місця у 2020 р. до 60-го – у 2024 р., що відображає проблеми інноваційної активності в умовах суттєвих зовнішніх і внутрішніх викликів. Найбільш різке падіння зафіксовано у 2022 р. (–8 позицій), що пов'язано з повномасштабною війною, руйнуванням виробничої та наукової інфраструктури, скороченням інвестицій у дослідження і розробки та заго-стренням макроекономічної нестабільності.

Загальне зниження на 15 позицій за досліджуваний період (табл. 2) свідчить про уповільнення розвитку інноваційної екосистеми, насамперед у частині фінансування наукових досліджень, розвитку людського капіталу та комерціалізації технологій. Водночас слід враховувати, що індекс комплексно оцінює інституційні, науково-дослідні та інфраструктурні параметри, тоді як окремі напрями цифрової трансформації в Україні розвиваються більш динамічно, ніж це відображено у рейтингових позиціях.

Упродовж аналізованого періоду держава активізувала використання цифрових фінансових і управлінських інструментів у сфері електронних публічних послуг, цифрової ідентифікації, податкового адміністрування та підтримки підприємництва. Впровадження платформ електронної взаємодії держави й бізнесу, а також розвиток цифрових фінансових сервісів створюють передумови для підвищення ефективності управління розвитком економіки. Таким чином, зниження позицій України у Глобальному індексі інновацій не свідчить про відсутність цифрового прогресу, а відображає дисбаланс між темпами цифрових впроваджень і загальним станом інноваційної системи. За умови стабілізації макроекономічної ситуації це формує потенціал для покращення позицій України у середньостроковій перспективі.

Індекс розвитку електронного урядування (E-Government Development Index, EGDI) – це інтегральний показник ООН (публікується раз на два роки), який оцінює рівень розвитку електронного урядування в країнах світу за трьома основними напрямками: онлайн-послуги, телекомунікаційна інфраструктура та людський капітал (табл. 3).

Індекс розвитку електронного урядування демонструє стійку позитивну динаміку покращення позицій України з 82-го місця у 2018 році до 30-го у 2024 році, що свідчить

загалом про ефективність державної стратегії цифрової трансформації. Зростання на 52 позиції відображає системні зрушення у розвитку електронних послуг, телекомунікаційної інфраструктури та людського капіталу. Вагому роль у формуванні позитивних оцінок міжнародних експертів відіграло створення Міністерства цифрової трансформації України та впровадження екосистеми «Дія» як базової платформи надання державних послуг онлайн.

Таблиця 3

Позиції України у Індексі розвитку електронного урядування (EGDI)

Рік	Позиція України	Зміна позицій (до попереднього року)
2018	82 місце	-
2020	69 місце	+13
2022	46 місце	+23
2024	30 місце	+16

Джерело: сформовано авторами на основі [22]

Зростання показників індексу також свідчить не лише про технічний прогрес, а й про глибші трансформації у системі державного управління, що проявляються у переході до моделі відкритого уряду та підвищенні доступності публічних сервісів. Це формує інституційну основу для розвитку цифрової економіки та створює передумови для інновацій у публічному секторі й суміжних сферах.

Ефективне застосування фінансових інструментів є необхідною умовою управління розвитком економіки, особливо в реаліях цифрових трансформацій і макроекономічної нестабільності. Для економіки України, яка функціонує в умовах воєнних викликів, формування збалансованої системи бюджетних і податкових інструментів набуває стратегічного значення. Саме вони визначають можливості держави стимулювати економічне зростання, підтримувати інноваційну активність та забезпечувати фінансову стійкість.

Вагому роль у цьому процесі відіграють бюджетні інструменти, що застосовуються в межах бюджетної політики та управління фінансовими ресурсами держави. До них належать бюджетні видатки, інвестиції, гарантії, за допомогою яких держава мобілізує та перерозподіляє фінансові ресурси з метою економічного й соціального розвитку. Як зазначає В. Хлівний, ефективність бюджетного регулювання визначається якістю добору

та поєднання інструментів, що забезпечують вирівнювання фінансової бази територій і стимулюють розвиток пріоритетних галузей економіки [17, с. 72]. Важливим є також використання бюджетних інструментів на рівні територіальних громад, оскільки фінансово спроможні громади здатні активніше впливати на розвиток регіональної економіки.

Показовим прикладом синергії бюджетних і цифрових інструментів є реалізація програми «Держава у смартфоні». Застосунком «Дія» користуються понад 20 млн громадян, а надання базових державних послуг у цифровому форматі забезпечує щорічну економію близько 49 млрд грн для громадян і держави [3]. Це підтверджує наявність не лише цифрового, а й відчутного фінансового ефекту, що проявляється у зниженні адміністративних бар'єрів та корупційних ризиків, а також у створенні більш сприятливих умов для бізнесу. На наше переконання, передусім необхідно відзначити мінімізацію контактів із органами державної влади й економію часу, які прямо впливають на підприємницьку активність зокрема.

Серед бюджетних інструментів стимулювання економічного розвитку важливе місце посідає державна програма «Доступні кредити 5–7–9%», яка реалізується Фондом розвитку підприємництва за підтримки Міністерства фінансів України. Програма спрямована на забезпечення бізнесу доступним фінансуванням для модернізації виробництва, цифровізації та розширення експортного потенціалу. Станом на початок 2025 року було надано 7 325 пільгових кредитів на суму 23,8 млрд грн, а від початку дії програми у 2020 році – понад 128 тис. кредитів на суму близько 430 млрд грн [13], що свідчить про її значущість для підтримки підприємницької активності.

Окрім програм кредитування, держава дедалі активніше розвиває систему інноваційних грантів, що спрямовуються через Міністерство цифрової трансформації та Український фонд стартапів. Зокрема, грантова програма останнього передбачає фінансування IT-стартапів, розробників програмних продуктів і цифрових сервісів у розмірі від 25 до 75 тис дол. США, що забезпечує початкові етапи створення інноваційних продуктів і сприяє комерціалізації наукових розробок. Поєднання грантової підтримки з програмами пільгового кредитування формує комплексну систему стимулювання підприємницької активності у реаліях цифровізації та

макроекономічної нестабільності [21]. На наш погляд, при цьому необхідно акцентувати, що фінансові інструменти, реалізовані через Український фонд стартапів, все ж обмежені, а кількість грантів, що були видані є відносно невеликою, тобто цих зусиль для стимулювання розвитку економіки в широкому контексті, зокрема високотехнологічних галузей, недостатньо.

Поряд із бюджетними інструментами важливу роль відіграють податкові стимули. Податкова політика в умовах цифрової трансформації має забезпечувати баланс між стабільністю бюджетних надходжень і створенням умов для розвитку інноваційного підприємництва. Адаптуючи підходи В. Іванченкова, податкові інструменти можна визначити як сукупність заходів, спрямованих на зміну податкового навантаження та запровадження стимулів з метою активізації інвестиційної діяльності [6].

Вагомим прикладом податкового стимулювання цифрового сектору є спеціальний правовий режим «Дія.City», який забезпечує сприятливі податкові умови для IT-галузі. Резиденти «Дія.City» можуть обирати спрощену модель оподаткування, що передбачає 5 % податку на дохід спеціалістів, 9 % податку на виведений капітал замість податку на прибуток підприємств, а також звільнення від сплати єдиного соціального внеску за класичною схемою. Замість трудових договорів у межах режиму застосовуються гіг-контракти як гнучка форма співпраці між компанією та фахівцем, яка поєднує елементи трудових і цивільно-правових відносин, забезпечуючи при цьому соціальні гарантії та податкову прозорість. Податкові переваги «Дія.City» охоплюють також пільгові умови оподаткування для інвестицій у R&D-проекти, відстрочку податку на прибуток при реінвестуванні, а також звільнення від ПДВ на операції, пов'язані з розробленням програмного забезпечення для експортних контрактів. Станом на 2025 рік резидентами «Дія.City» стали понад 800 компаній, що формують близько 15 % валютних надходжень у секторі IT-послуг [3]. Вважаємо, що розширення таких підходів і їх екстраполяція на інші сфери, тобто не лише IT-галузь, за рахунок зниження податкового навантаження дало б змогу суттєво стимулювати виведення бізнесу із «тіні» та зміцнити його потенціал за рахунок зекономлених фінансових ресурсів.

Таким чином, поєднання бюджетних стимулів, податкових пільг і механізмів партнерства держави та бізнесу формує основу фінансо-

вої політики, спрямованої на відновлення та стійке економічне зростання України в умовах цифрових трансформацій і макроекономічної нестабільності.

Висновки. Сучасна українська економіка проходить період цифрової трансформації, що перестала бути лише технологічним процесом, а є ключовим фактором модернізації фінансової системи, підвищення її прозорості та ефективності. У поєднанні з викликами війни, інфляції та боргового навантаження цифрова трансформація перетворюється на необхідну умову економічної стійкості й адаптації до глобальних змін.

Аргументовано, що цифровізація суттєво впливає на застосування фінансових інструментів управління розвитком національної економіки саме в умовах макроекономічної нестабільності, трансформуючи підходи у реалізації державної політики, використанні бюджетних, податкових та інвестиційних стимулів. Електронні платформи, відкриті реєстри, автоматизований моніторинг витрат і цифрові сервіси, такі як «Дія», підвищили рівень прозорості фінансових потоків і зменшили корупційні ризики. Податкові інстру-

менти, зокрема впровадження режиму «Дія.City», створили умови для розвитку інноваційного бізнесу та залучення інвестицій у технологічний сектор. При цьому вважаємо, потребує додаткового вивчення питання екстраполяції аналогічних податкових режимів для бізнесу в інших галузях і секторах національної економіки, що формує потенціал для продовження наукових пошуків у цьому напрямі та може стати основою для нової моделі державного управління в кінцевому підсумку. Цифровізація формує основи фінансової політики України, зважаючи на появу нових фінансових інструментів, а її перевага полягає в поєднанні інновацій, що здатні забезпечити стійкість навіть в умовах війни, також у поствоєнний період, враховуючи реалії макроекономічної нестабільності.

Особливу увагу акцентовано на необхідності комплексного використання фінансових інструментів, передусім бюджетних та податкових, в управління розвитком економіки з акцентом на дієвих бюджетних стимулах, грантових механізмах підтримки стартапів та ефективних податкових режимах для інноваційного бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акулюшина М. О., Ісламова А. Є., Біюк В. А. Перспективи розвитку цифрової економіки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. С. 36–46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3724/3646> (дата звернення: 03.11.2025).
2. Вовк О. М., Попова Л. В. Наукові концепти у дефініції поняття «цифрова економіка». *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2024. № 30. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/313030> (дата звернення: 03.11.2025).
3. Дія.City. Офіційний сайт. URL: <https://city.diiia.gov.ua/> (дата звернення: 03.11.2025).
4. Дія.Міністерство цифрової трансформації України. Базові послуги в Дії. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/bazovi-poslugi-v-dii-shchoroku-zaoshchadzhuyut-ukraintsyam-ta-derzhavi-49-mlrd-grn> (дата звернення: 03.10.2025).
5. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. № 1591-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20> (дата звернення: 02.12.2025).
6. Іванченков В. С. Податкові інструменти в забезпеченні структурних трансформацій економіки. *Економічний простір*. 2025. № 200. С. 174–178. URL: <https://doi.org/10.30838/EP.200.174-178> (дата звернення: 27.10.2025).
7. Каталог фінтех-компаній України. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. 2024. URL: https://fintechua.org/catalog_2024ua (дата звернення: 29.10.2025).
8. Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Саркисян М. С. Динаміка цифрової трансформації України: основні тенденції та вплив на національну економіку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. Вип. 2(21). С. 267–280. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.267-280> (дата звернення: 27.10.2025).
9. Ляхова О. О., Юркевич О. М., Корець К. Р. Сучасний стан фінтех-ринку в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2023. № 79. С. 189–195. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.79-28> (дата звернення: 27.10.2025).
10. Міністерство цифрової трансформації України. Цифрова стратегія України 2030. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/winwin-ukraine-zatverdila-strategiyu-tsifrovogo-rozvitku-innovatsiy-do-2030-roku> (дата звернення: 29.12.2025).
11. Міністерство фінансів України. Валовий внутрішній продукт України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення: 03.11.2025).

12. Національна економічна стратегія до 2030 року. URL: <https://nes2030.org.ua/> (дата звернення: 05.11.2025).
13. Сайт Фонду розвитку підприємництва. Державна програма «Доступні кредити 5–7–9%», звіт станом на 03.11.2025. URL: <https://bdf.gov.ua/publicna-informatsiia/informatsiia-pro-rezultaty-derzhavnoi-prohramy-dostupni-kredyty-5-7-9/>(дата звернення: 05.11.2025).
14. Сич О., Руда О. Інструменти забезпечення бюджетної безпеки України. *Молодий вчений*. 2022. № 9(109). С. 35–39. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5586> (дата звернення: 27.10.2025).
15. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Оновлена Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/onovlenu-stratehiia-rozvytku-finansovoho-sektoru-ukrainy-zberezheniia-stabilnosti-zaluchennia-investytsii-ta-ievrointehratsiia> (дата звернення: 05.11.2025).
16. Хаустова В. Є., Крячко Є. М., Бондаренко Д. В. Оцінка процесів цифровізації в країнах світу та Україні у світових індексах і рейтингах. *Бізнес Інформ*. 2024. № 9. С. 75–93. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-75-93> (дата звернення: 27.10.2025).
17. Хлівний В. К., Мацук З. А. Форми, методи та інструменти бюджетного регулювання. *Світ фінансів*. 2011. № 4. С. 68–80.
18. Цифрова громада. Офіційний сайт. URL: <https://hromada.gov.ua/> (дата звернення: 27.10.2025).
19. IT Ukraine Association. Official website. URL: <https://itukraine.org.ua/> (accessed 27.10.2025).
20. OECD. Digital transformation. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/digital-transformation.html> (accessed 27.10.2025).
21. Ukrainian Startup Fund. URL: <https://usf.com.ua/programs/grant-support> (accessed 30.12.2025).
22. United Nations. E-Government Development Index (EGDI). URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center> (accessed 24.01.2026).
23. World Bank. The World Bank in Ukraine. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine> (accessed 27.12.2025).
24. World Intellectual Property Organization. Global Innovation Index. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/ (accessed 27.10.2025).

REFERENCES:

1. Akuliushyna, M. O., Islamova, A. Ye., & Biiuk, V. A. (2024). Perspektyvy rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini [Prospects for the development of the digital economy in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 61, pp. 36–46. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3724/3646> (accessed November 03, 2025).
2. Vovk, O. M., & Popova, L. V. (2024). Naukovi kontsepty u definitsii poniattia "tsyfrova ekonomika" [Scientific concepts in defining the concept of "digital economy"]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU "KPI"*, no. 30. Available at: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/313030> (accessed November 03, 2025).
3. Diia.City. (n.d.). Official website. Available at: <https://city.diia.gov.ua/> (accessed November 03, 2025).
4. Diia / Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2025). Bazovi posluhy v Dii shchoroku zaoshchadzhuiut ukrainsiam ta derzhavi 49 mlrd hrn [Basic services in Diia save Ukrainians and the state UAH 49 billion annually]. Available at: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/bazovi-poslugi-v-dii-shchoroku-zaoshchadzhuyut-ukraintsiam-ta-derzhavi-49-mlrd-grn> (accessed October 03, 2025).
5. Law of Ukraine "On Payment Services". (2021). No. 1591-IX (as amended). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20> (accessed December 02, 2025).
6. Ivanchenkov, V. S. (2025). Podatkovi instrumenty v zabezpechenni strukturnykh transformatsii ekonomiky [Tax instruments in ensuring structural transformations of the economy]. *Ekonomichnyi prostrir*, no. 200, pp. 174–178. Available at: <https://doi.org/10.30838/EP.200.174-178> (accessed October 27, 2025).
7. Catalogue of fintech companies of Ukraine. (2024). Ukrainian Association of Fintech and Innovative Companies. Available at: https://fintechua.org/catalog_2024ua (accessed October 29, 2025).
8. Lomachynska, I. A., Voitsekhivska, A. O., & Sarkysian, M. S. (2025). Dynamika tsyfrovoy transformatsii Ukrainy: osnovni tendentsii ta vplyv na natsionalnu ekonomiku [Dynamics of Ukraine's digital transformation: key trends and impact on the national economy]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 2(21), pp. 267–280. Available at: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.267-280> (accessed October 27, 2025).

9. Liakhova, O. O., Yurkevych, O. M., & Korets, K. R. (2023). Suchasnyi stan fintekh-rynku v Ukraini [Current state of the fintech market in Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 79, pp. 189–195. Available at: <https://doi.org/10.32782/bses.79-28> (accessed October 27, 2025).
10. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (n.d.). Tsyfrova stratehiia Ukrainy 2030 [Digital Strategy of Ukraine 2030]. Available at: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/winwin-ukraina-zatverdila-strategiyu-tsifrovogo-rozvitku-innovatsiy-do-2030-roku> (accessed December 29, 2025).
11. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). Valovyi vnutrishnii produkt Ukrainy [Gross domestic product of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (accessed November 03, 2025).
12. Natsionalna ekonomichna stratehiia do 2030 roku [National Economic Strategy until 2030]. (n.d.). Available at: <https://nes2030.org.ua/> (accessed November 05, 2025).
13. Entrepreneurship Development Fund. (n.d.). Derzhavna prohrama “Dostupni kredyty 5–7–9%”, report as of 03.11.2025 [State program “Affordable loans 5–7–9%”]. Available at: <https://bdf.gov.ua/publiczna-informatsiia/informatsiia-pro-rezultaty-derzhavnoi-prohramy-dostupni-kredyty-5-7-9/> (accessed November 05, 2025).
14. Sych, O., & Ruda, O. (2022). Instrumenty zabezpechennia biudzhetnoi bezpeky Ukrainy [Instruments for ensuring Ukraine’s budget security]. *Molodyi vchenyi*, no. 9(109), pp. 35–39. Available at: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5586> (accessed October 27, 2025).
15. Government Portal of the Cabinet of Ministers of Ukraine. (n.d.). Onovlena stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy [Updated strategy for the development of Ukraine’s financial sector]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/onovlena-stratehiia-rozvytku-finansovoho-sektoru-ukrainy-zberezhennia-stabilnosti-zaluchennia-investytsii-ta-ievrointehratsiia> (accessed November 05, 2025).
16. Khaustova, V. Ye., Kriachko, Ye. M., & Bondarenko, D. V. (2024). Otsinka protsesiv tsyfrovizatsii v krainakh svitu ta Ukraini u svitovykh indeksakh i reitynhakh [Assessment of digitalization processes in the world and Ukraine in global indices and rankings]. *Biznes Inform*, no. 9, pp. 75–93. Available at: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-75-93> (accessed October 27, 2025).
17. Khlivnyi, V. K., & Matsuk, Z. A. (2011). Formy, metody ta instrumenty biudzhetnoho rehuliuвання [Forms, methods and instruments of budget regulation]. *Svit finansiv*, no. 4, pp. 68–80.
18. Tsyfrova hromada. (n.d.). Official website. Available at: <https://hromada.gov.ua/> (accessed October 27, 2025).
19. IT Ukraine Association. (2025). Official website. Available at: <https://itukraine.org.ua/> (accessed October 27, 2025).
20. OECD. (n.d.). Digital transformation. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/digital-transformation.html> (accessed October 27, 2025).
21. Ukrainian Startup Fund. (n.d.). Grant support. Available at: <https://usf.com.ua/programs/grant-support> (accessed December 30, 2025).
22. United Nations. (n.d.). E-Government Development Index (EGDI). Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center> (accessed January 24, 2026).
23. World Bank. (n.d.). The World Bank in Ukraine. Available at: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine> (accessed December 27, 2025).
24. World Intellectual Property Organization. (n.d.). Global Innovation Index. Available at: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/ (accessed October 27, 2025).

Дата надходження статті: 03.12.2025

Дата прийняття статті: 15.12.2025

Дата публікації статті: 29.12.2025